

L'ART DEL PAGÉS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

Vinyats Espanyols.

La estadística, formada ab arreglo als datos oficiales mes recents, dona com aproximadas las següents xifras pera la superficie ocupada per vinyats en cada provincia, la cual, suposant que cada hectárea dona un rendiment mitx anyal de 15 hectólitres de ví, suposa una producció total d' uns vint y sis milions d' hectólitres al any.

Provincias.—Alava 12,507 hectáreas; Albacete 60,811; Alicante 54,000; Almeria 6,883; Avila 20,042; Badajoz 11,287; Barcelona 120,141; Burgos 37,793; Cáceres 11,866; Cádiz 19,610; Castelló 45,862; Ciudad-Real 67,352; Córdoba 18,714; Coruña 205; Cuenca 24,388; Gerona 47,856; Granada 32,421; Guadalajara 36,104; Guipúzcoa 230; Huelva 11,887; Huesca 45,480; Jaen 25,106; León 22,571; Lleyda 48,600; Logroño 87,100; Lugo 3,747; Madrid 58,410; Málaga 80,000; Murcia 25,556; Navarra 37,882; Orense 18,706; Oviedo 37,537; Palencia 2,315; Pontevedra 7,266; Salamanca 14,496; Santander 1,241; Segovia 11,190; Sevilla 10,888; Soria 2,627; Tarragona 110,066; Teruel 47,662; Toledo 43,546; Valencia 93,844; Valladolid 105,279; Vizcaya 7,915; Zamora 48,885; Zaragoza 90,000; Istaes Balears 18,374; Islas Canarias 7,064; total 1.745,103 hectáreas.

La patata com aliment

La patata es indubtablement un dels aliments mes apreciats y dels mes interessants que se coneixen, tant pera menjar cada dia com per sas utilitats industrials: lo millor midó que se fabrica procedeix d'ella, substituheix ab ventatja al *arrow-root* y á la farina que s'emplea generalment en nostras cuynas; s'usa molt pera l'aprest dels géneros de cotó, y s'extreu de la mateixa un alcohol (esperit) molt superior al que se ven en los cafés y altres establiments: si alguna vegada nos arribés á faltar lo pa, tenint la patata, no'l trovariam de menos.

En América es molt comú, sobre tot en los ingenis, casas de labor, etc., ahont no se cou mes que una vegada á la setmana, que á mitjants d'aquesta falta aqueix nutritiu aliment; mes no per aixó s'apuran sos habitants, y lo reemplassan ab lo plátano, que es una fruyta menos digestiva, menos agradable y mes nociva á la salut que la patata, que conté un 75 per 100 d'aygua, 2 per 100 de materias nitrogenadas, 21 per 100 de carbohidrales, principalment midó y celuloide digestible, y 3 per 100 de grassa; sas cendras son ricas en potassa, donchs ne contenen un 59 per 100, y 19 per 100 d'ácit fosfórich.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Los arbres fruyters de saló.

En Inglaterra comensa á generalisarse lo cultiu dels arbres fruyters de saló, que sembran en testos, en vasos de Xina ó en simples pots de terra, donantse maravellosament y produhint bonichs y excelents fruyts. Se tenen pruners, abercoquers, cirerers de saló de 50 centimetres, quals fruyts se cullen á la altura de la

boca. L' arbre se col·loca en una jardineria y no sols se sent son perfum, sino que, dos mesos després, se cullen sos sabrosos fruyts. M. Th. Rivers, que es lo principal promotor d' aqueix cultiu, creu que aquestos arbres están cridats á ocupar lo primer lloch en nostres postres. L' arbre es tan petit, encara que molt carregat de fruyt, que podrà col·locarse, al costat de cada convidat, un pruner, un abercoquer, de 25 á 30 centímetros apenas de alts y que porti, per terme mitx, de tres á cinch fruytas. Servit lo fruyt en l' arbre constituheix en realitat una idea seductora, que será molt apreciada per tot lo mon; y ademés los aficionats veurán diariament creixer lo fruyt á sa vista, á la vegada que será una bona distracció, pera 'ls desocupats, aquest género de conreu.

Pera obtenir aquestos arbres nanos, basta plantar en un pot un arbre fruyter nou, desembrasantlo de las arrels grossas, donchs que per la part cabelluda d' aquestas es que se fa la nutrició; y fins en un pot petit se conté terra bastant pera provehir al desarrollo del petit arbre. M. Ingram ha obtingut fins sis rahims de ceps cultivats en pots, als 18 mesos de plantats. Lo nou conreu se defineix en tres paraulas; prompte, bé y fácil.

Lo taronjer y tantas otras plantas de nostres fruytas poden ser utilisadas d' aquesta manera; pero será necessari tenir en compte que 'ls testos en que 's trovin los arbrets deuen fixarse en llochs en que durant lo dia hi toqui lo sol y la pluja, regantlos demati y tarde quan aquesta los hi falti, y que per la nit pugan rebre la serena; col·locantlos en las habitaciones únicament quan hajan de servir d' adorno y en las taulas quan se tracti d' aprofitar sos fruyts.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Figas de moro.—En las provincias del Mitjdia s' agita la idea d' ensajar en gran escala 'l cultiu de la figuera de moro, pera ab lo fruyt fabricar alcohol.

Málaga y Almería son las duas primeras capitals que s' preparan á instalar fábricas de destilació per esser fins ara las únicas localitats en que hi ha fruyt bastant pera empendrer los ensaigs.

La planta de tinta.—La tinta usual será aviat substituïda per lo such que s' extrau d' una planta oriunda de Nova Granada.

Actualment s' están fent probas pera aclimatar en Europa dita

planta coneguda científicament ab lo nom de *Coriaria thymifolia*.

Lo seu such, en un principi vermell, se converteix en negre al contacte del aire, produhint una tinta de primer ordre.

Lo such en cuestió pot utilitzar-se immediatament, sense cap preparació, y ofereix la ventatja de que no destrueix las plomas d'acer ni las d'oca.

Mildiu.—Diu *Le Journal des Viticulteurs* que lo Dr. Maurin, de Luc doná compte á la Societat d'Agricultura de Var dels bons resultats obtinguts en lo mes de Juliol de l'any prop passat, empleant, una dissolució de *borax* per combatre lo mildiu, Segons dit Sr. n'hi ha prou ruixant per medi de un pulverisador qualsevol, los ceps atacats de mildiu ab una dissolució de *borax* al 2 ó 3 per cent.

Afegeix, que alguns dias després del tractament, los ceps recobren son vigor normal, las fullas conservaren lo color vert sense presentar tacas de cap mena, lo qual no succeheix ab l'ús del sulfat de coure ó del sofre fenicat. Los rahims no tenen lo mal gust y olor que 'ls comunican altres procediments. Son empleo no ofereix cap perill pera l'home, es de fácil aplicació y resulta molt económic.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Artés.—Com á costum de cada any se celebrá lo primer de Janér la fira acostumada concorreguenthi molts firatans y bastanta gentada dels pobles vehins, pero tot' hom ab molts pochs cuartos á causa de las malas cullitas de tres á quatre anys continuos que ha posat en aquesta terra á moltas familias á la mes reduhida miseria.

En cambi d'aixó tenim los pagos del goberñ tant crescutissims que es del tot impossible poderlos sosteni; y tant si cullim com si no cullim paga pagés; y lo mes trist es pagá per una riqueza que no 's poseheix, per una riqueza que no tenim per lo ditxós revisori que s'ha de fer en aqueix terme d'Artés, ahont som molts que paguem per terras de primera quan ni son de quarta; y altres que tenen las vinyas ufanas plantadas de pochs anys pagan la contribució de quarta quan l'haurian de pagar de primera.

La lley prou crech que espressa que cada 5 anys s'ha de passar un revisori á las terras, y aquí á Artés ja 'n fà 16 que no l'han passat pero no s'han may descuydat de passar á cobrar las contribucions y molt menos d'aumentarlas.

Los vins 's pagan á rahó de 18, 19 y 20 pessetas carga lo superior y habenthi tanta escassetat de compradors que son ben claras las vendas que 's realizan.

Lo dia de cap d' any apretá tant lo fret que l' termómetro va baixá á 4 graus sota zero y lo dia 8 va caure una nevada que entre una cosa y un altre se creu que matará totas las viandas dels camps.

Barcelona.—Poch notable ha sigut l' any que acabém de passar en tranzaccions comercials; en general sempre hem tingut lo mercat bastant encalmat, fora d' un ó dos articles. Lo present no comensa tampoch molt be, seguint per ara 'l curs del passat.

Veyém en detall lo moviment que han tingut los principals articles:

Admetllas.—Regulars existencias, cotisantse la de Mallorca á 12 duros los 41'60 k. y las d' Esperansa de 15 á 15 1/2 id. id.

Avellanas.—Regular demanda, fentse de 26 á 27 pessetas los 46 k.

Ants.—Venda regular, fentse 'l d' Andalucía á 42 pessetas los 41'60 k. y 'l de la Manxa á 50 id. id.

Ayguardents.—Poca demanda en los de canya, cotisantse 'l fort de 32 á 35 duros la pipa en depósit y 'l fluix de 20 á 22 id. id. En los d' industria hi han pocas operacions, cotisantse las classes alemanyas de 57 á 63 duros la pipa de 516 litros ab envás al magatzém segons classe. L' esperit de vi de brisa 's cotisa de 48 á 50 duros la jeressana ab envás á bordo.

Dogas.—Pocas existencias, lo que fa que 'ls preus estiguin bastant fermes. Se cotisan nominalment las de Nova Orleans de 205 á 310 duros lo miler. De castanyer hi han bastantas existencias y regular consum, detallantse de 18 á 19 pessetas la botada segons partida.

Grans.—Arrós.—Se detalla 'l de Valencia de 16 1/2 á 21 1/2 pessetas los 41'60 k.—Blat. Han arribat diferentas partidas de blat de Bombay y California y un vapor procedent de Nicolaieff venut á la vela, quedant los primers á la venda. Los preus tancan ab fermesa, havent pujat ja y senyalat encara mes alsa per la gran fermesa en los mercats productors.

Cotisém:

Candeal Castella de 16 1/2 á 16 3/4 pessetas los 54'800 k.—Irka Berdianska, á 15 1/2 id. los 55 k.—Irka Nicolaieff, á 14 1/2 id. los 55 k.—Blanch, Estats-Units, á 15 3/4 id. los 55 k.—Danubi, de 14 á 14 1/2 id. los 55 k.—Blanch, Estats-Units, 15 3/4 id. los 55 k.—Id. Bombay, á 15 1/2 id. los 55 k.

Blat de moro.—Ha arribat un vapor de Brayla Vendas regulars.

Se detalla 'l Mazagan de 8 5/8 á 8 3/4 pessetas los 70 litros; Brayla de 8 5/8 á 9 id. id; Poti á 8 3/4 id. id.; Cincuantini de 10 á 10 1/4 id. id.

Bessas.—Han arribat algunas partidas del extranger y del pais. La demanda es regular y 'ls preus ferms.

Se detallan: Sevilla de 13 1/2 á 13 3/4 pessetas los 70 litros; Sagarra de 14 1/4 á 14 1/2 id. id; Navarra de 14 1/4 á 14 1/2 id. id.; extrangeras de 13 3/4 á 14 id. id.

Escayola.—Pocas existencias de Sevilla, que 's detallan de 18 á 18 1/2 pessetas los 70 litros, quedant algún pico d' extrangera á 16 1/2 id. id.

Fabas.—Vendas activas y preus en alsa. Se cotisan las de Smyrna de 9 3/4 á 10 pessetas los 70 litros; Italia de 10 1/8 á 10 1/4 id. id.

Fabons.—Pocas existencias y preus ferms. Se cotisan los extrangers de 10 1/4 á 10 1/2 pessetas los 70 litros.

Garrofas.—Regulars existencias, puig continuament arriban novas partidas per carril y per mar. Ab las de xipre poch s' hi opera á causa de la diferencia de preu que hi ha comparat ab las procedentas de Vinaróz y Balears. Los preus quedan fluixos.

Se cotisan las de Vinaróz de 4 3/4 á 4 7/8 pessetas los 41 60 kilos; Ibisá de 4 1/4 á 4 3/8 id. id.; Mallorca de 4 1/4 á 4 3/8 id. id.; xipre á 6 id. id.

Mill.—Regulars existencias, vendas mol reduhidas. Se cotisa l' extranger de 7 á 10 pessetas los 70 litros.

Mongetas.—Calma complerta per las grans existencias que hi han y preus molt fluixos.

Se detallan las de Valencia de 14 á 14 1/2 pessetas los 70 litros; Comarca de 13 á 13 1/2 id. id.; Brayla de 8 á 10 id. id.

Ordi.—Regulars existencias en primeras mans, las vendas molt encalmadas pero 'ls preus segueixen ferms.

Se cotisa 'l de la Comarca de 7 á 7 1/4 pessetas los 70 litros; extranger de 6 3/4 á 7 idem. idem.

Sagó.—Se detalla de 1 7/8 á 2 1/4 pessetas la cuartera á curull; sagonet de 1 7/8 á 2 1/4 id. id.; prims de 2 á 2 3/8 id. id.; extranger de 7/8 á 1 3/8 id. id.

Sigróns.—Se detallan las de Andalucia segons classe de 19 á 34 pessetas los 70 litros; Mazagan grans de 18 1/4 á 18 3/4 id. id. id., id. petits de 11 1/2 á 12 id. id.

Oli de olivas.—Pocas operaciones fentse 'l de Mallorca pera fa-

bricas de 17 1/2 á 17 3/4 duros los 115 k. fora portas; Tortosa segons classe de 19 á 21 1/2 id. id.; Andalusia de 18 1/4 á 18 1/2 id. id.

Pebre.—Se fa 'l Singapoore de 8 sous 4 diners á 8 sous 5; Penang de 7 sous 9 á 7 sous 11.

Vins.—Algunas tranzaccions s' han fet pera Ultramar continuant la demanda dels compradors francesos y cotisantse pera 'l Riu de la Plata á 40 duros la pipa catalana á bordo; pera la Isla de Cuba de 30 á 32 id. id.; y pera 'l Brasil de 48 á 50 la pipa portuguesa á bordo.

Girona.—Blat, á 17'50 pessetas carga.—Blat de moro, á 13'25 id. id.—Monjetas, á 17'75 id. id.—Fabas, á 13'75 id. id.—Fajol, á 13'25 id. id.—Cibada, á 10'50 id. id.—Bessas, á 16'25 id. id.—Ordi, á 12 id. id.—Mill, á 15 id. id.—Patatas, á 8 id. lo quintá.

La Bisbal.—La fira que celebra cad'any aquesta vila 'l primer de Janer, se vejé bastant concorreguda, de qual animació y moviment, no obstant, se'n degué ressentir naturalment lo mercat del dia avans.

Olot—Blat, de 15 á 16'50 pessetas cuartera de 80 litros, Blat de moro, de 8'50 á 9'50 id. id.—Monjetas, de 20 á 21 id. id.—Fabas, de 11 á 12 id. id.—Fajol, de 9 á 10 id. id.—Cibada, de 7 á 8 id. id.—Bessas, de 13 á 14.—Ordi, de 7 á 8 id. id.—Mill, de 6 á 7 id. id.—Panis, de 8 á 9'75 id. id.

Puigcerdá.—Blat, á 23 plas. carga.—Ordi, a 16 id. id.—Patatas, á 7 id. lo quintá.

Reus.—Bastant concorregut se vejé lo mercat verificat lo dilluns en aquesta ciutat; las transaccions nó foren importants perque encara domina la calma que temps ha sofreix lo comers en general.

En atmetlla poca cosa tenim que dir, donchs los preus seguiren sobre 14 duros lo quintá en classes bonas de «Esperanza» y de 13 á 13 1/2 duros essent regular ó fluixas. La «Planeta» nominalment se fa de 16 á 16 1/2 duros y «comuna» de 11 á 11 3/8 duros, ab poca demanda.

La «Avellana» continúa com avans, aixó es, ab la mateixa calma y sense operacions de importancia, no variant los preus de 26 1/2 á 27 pessetas lo sach de 58'40 kgs. y clases pera embarch. Lo gra ve fentse á 8 1/2 duros lo de segona y 9 1/4 á 9 1/2 lo de primera.

En los olis, encara que animats no si fa molt perque las classes de arrieria no 's pagan á preus molt ventatjosos, mentres que 'ls fins obtenen de 14 á 14 1/2 rals quartá, aixó es, ab una diferencia de 2 á 2 1/2 rals sobre 'ls fluixos. Los de Reus, continúan de 18 á 20 rals, essent solicitats per la escassés que hi ha de classes bonas.

Ripoll.—Diu «El Taga».—L' any 87 despertá ab una fredolada tant séria que fins las aigües del Fresser baixaren espessas de glas, que per aquest país, es lo millor termómetro per indicar la cantitat de fret, puig com dit riu desde que naix vá molt ajogassat ab sos continuos salts entre mitj de tants barranchs, te menos enteniment y li costa mes sentir 'l fret. En quant a 'l Ter y totas las torrentadas, no sols tenen ribetadas sas boras de espessa capa de glas, sino que en los gorchs l' aigua estigué presa de part á part, patinanthi per cert ab destresa molta canalla, que Deu vulguia no ocasioni algun dia un disbarat.

Algunas fábricas, farga del Sant y tallers moguts ab forsa de aigua han tingut de escapsar lo jornal per las forlas glassadas del mati. Lo cuadro que presentan los degotalls de aqueixas carreteras sobretot á can Pólit, los Tornays, 'l Sant y 'l pont de Balps. no es posible descriure'l. Un se creuria trasportat á una de las grutas de Heidelberg contemplant sas preciosas estalactitas.

Puigmal, montanyas de Rus y Pedraforca portan una capa de neu del tot llista y que dona á comprendre la gran gruixa que'n sostenen, habentse aumentat considerablement puix feu una nevada molt forta y molt general que duraba á l' hora d' entrar en máquina aqueix número. Las brigadas del carril tenian ferms fatichs per traurer la neu dels rails.

Biat, á 12 pessetas cuartera de 70 litros.—Blat de moro á 11'50.
—Mongetas, á 16.

Valls.—Los preus de las principals mercaderías qu' han corregut en los mercats son los següents:

Vi negre, de la Comarca, classe superior, de 23 á 24 pessetas carga.—Id. blanch, de 16 á 18 id. id.—Oli d' oliva, de 12 á 14 1/2 rals lo quartá.—Blat d' Aragó, de 14 á 15'50 pessetas quartera.—Ordi, de 7'75 á 8 id. id.—Fasols, de 14'50 á 17 id. id.—Fabolins, á 10 id. id.—Garrofas, a 6'50 plas. lo quintá.

Vich.—Xeixa á 13'75 pessetas la quartera.—Forment á 12'75.—Mestall á 10'50.—Séjol á 10.—Ordi á 7.—Cibada á 6.—Espelta á 5.—Blatdemoro á 9'50.—Fajol á 10.—Fabas á 10'75.—Llegum á 10'50.—Fasols á 12'50.—Mill á 9.—Ciurons á 14.

VINS.

Lo valor de los vins exportats per Espanya en Octubre últim, puja á 31 488,958 pessetas.

En la comparació ab igual mes de 1885 veyém un augment pera la extracció de vi usual, ab destino á Fransa, de set milions y mitx de pessetas.

Las expedicions de aquesta classe de vins pera Europa, Assia, Africa, Oceania y la América estranjera també donan augment. Lo mateix succheix ab las de Jerez y sas semblants pera tota Europa y la América espanyola.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, TAPINERÍA, 17.—BARCELONA.